

Grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union 2004-2008

Europa-Parlamentets beslutning af 14. januar 2009 om situationen for grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union 2004-2008 (2007/2145(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter benævnt chartret) af 7. december 2000, som vedtaget den 12. december 2007,
- der henviser til målene om at gøre Unionen til et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed og gennemføre principperne om frihed, demokrati og respekt for de grundlæggende rettigheder samt retsstatsprincippet, som omhandlet i EU-traktatens artikel 6 og 7,
- der henviser til de fornyelser, som medlemsstaternes regeringer nåede til enighed om den 13. december 2007 ved at undertegne Lissabontraktaten, og hvoraf de væsentligste giver chartret bindende juridisk virkning og indeholder en forpligtelse til at tiltræde den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (herefter benævnt EMRK),
- der henviser til Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse¹ og Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv², og til Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal,
- der henviser til Rådets forordning (EF) nr. 168/2007 af 15. februar 2007 om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder³ (herefter benævnt agenturet),
- der henviser til rapportererne fra Det Europæiske Observatorium for Racisme og Fremmedhad og de berørte ikke-statslige organisationer (ngo'er),
- der henviser til EF-Domstolens og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser,
- der henviser til årsberetningerne om situationen for de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union, som er udarbejdet af EU-netværket af uafhængige eksperter,
- der henviser til rapportererne fra Europarådets organer, navnlig rapportererne om menneskerettighedssituationen fra Den Parlamentariske Forsamling og menneskerettighedskommissæren,

¹ EUT L 180 af 19.7.2000, s. 22.

² EUT L 303 af 2.12.2000, s. 16.

³ EUT L 53 af 22.2.2007, s. 1.

- der henviser til rapportererne fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender fra besøg i interneringscentre for indvandrere uden lovligt ophold,
 - der henviser til sine beslutninger på området grundlæggende rettigheder og menneskerettigheder,
 - der henviser til de offentlige møder og drøftelser, som Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender organiserede som forberedelse til denne beslutning, navnlig møderne den 8. oktober 2007 med dommere fra forfatningsdomstolene og højesteretterne, den 19. maj 2008 med Europarådets menneskerettighedskommissær og den 6. oktober 2008 med repræsentanter fra ngo'er,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 45,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender og udtalelse fra Kultur- og Uddannelsesudvalget (A6-0479/2008),
- A. der henviser til, at EU ifølge EU-traktatens artikel 6 bygger på et værdifællesskab og respekten for de grundlæggende rettigheder således som de garanteres ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, og således som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner,
 - B. der henviser til, at Parlamentet som direkte valgt repræsentant for Unionens borgere og garant for deres rettigheder er bevidst om sit ansvar ved gennemførelsen af disse principper, navnlig eftersom traktaterne i deres nuværende form i høj grad indskrænker borgernes adgang til at anlægge søgsmål ved Fællesskabets retsinstanser og Den Europæiske Ombudsmand,
 - C. der henviser til, at indførelsen af en procedure til kontrol af, om lovgivningsforslagene er forenelige med chartret, er en af de nødvendige konsekvenser af dets vedtagelse den 7. december 2000, som Kommissionen har erkendt i forbindelse med fastsættelsen af bestemmelser om spørgsmålet i 2001, og som Parlamentet selv er blevet mindet om ved vedtagelsen af sin beslutning af 15. marts 2007 om overholdelse af chartret om grundlæggende rettigheder i Kommissionens lovgivningsforslag: fremgangsmåde for en systematisk og stringent kontrol¹,
 - D. der henviser til, at Lissabontraktaten, der er i færd med at blive ratificeret, henviser udtrykkeligt til chartret og giver det samme juridiske værdi som traktaterne,
 - E. der henviser til, at hvis chartret bliver indarbejdet i Unionens primære ret, vil de heri fastsatte rettigheder blive juridisk bindende gennem den afledte ret, som gennemfører dem,
 - F. der henviser til, at chartret uafhængigt af sin juridiske status gennem årene er blevet en inspirationskilde for de europæiske retsinstansers praksis, herunder Retten i Første Instans, EF-Domstolen, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og en lang række forfatningsdomstole,

¹ EUT C 301 E af 13.12.2007, s. 229.

- G. der henviser til, at en virkelig ”kultur for grundlæggende rettigheder” i Unionen kræver, at der udvikles et samlet system til kontrol af gennemførelsen af disse rettigheder, der omfatter Rådet og beslutningerne på området mellemstatsligt samarbejde, således at beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder ikke kun består i en formel efterlevelse af reglerne, men især i aktivt fremme af de grundlæggende rettigheder og indgriben i tilfælde af overtrædelse eller utilfredsstillende håndhævelse heraf fra medlemsstaternes side,

Indledning

1. mener, at effektiv beskyttelse og fremme af de grundlæggende rettigheder er grundlaget for demokrati i Europa og en væsentlig betingelse for konsolideringen af det europæiske område med frihed, sikkerhed og retfærdighed;
2. gør opmærksom på, at beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder kræver en indsats på flere niveauer (internationalt, europæisk, nationalt, regionalt og lokalt), og understreger den rolle, som de regionale og lokale myndigheder kan spille, når det gælder disse rettigheders konkrete gennemførelse og fremme;
3. beklager, at medlemsstaterne fortsat unddrager sig en kontrol på EU-niveau af deres egen politik og praksis på menneskerettighedsområdet og forsøger at begrænse kontrollen af disse rettigheder til det rent nationale plan, hvilket skader den aktive rolle, EU spiller i verden som forsvarer af menneskerettighederne, og rækker ved troværdigheden af EU's eksterne politik vedrørende beskyttelse af de grundlæggende rettigheder;
4. erindrer om, at EF-Domstolen ifølge EU-traktatens artikel 6, stk. 2, skal sikre respekten for de grundlæggende rettigheder, således som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner og den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, men også af andre internationale retsinstrumenter;
5. understreger, at der i EU-traktatens artikel 7 er fastlagt en EU-procedure, der skal sikre, at systematiske og alvorlige overtrædelser af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder ikke finder sted i EU, men at en sådan procedure aldrig er blevet brugt, uanset at overtrædelser finder sted i medlemsstaterne som dokumenteret af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser; anmoder EU's institutioner om at etablere en overvågningsmekanisme og et sæt objektive kriterier for gennemførelsen af EU-traktatens artikel 7;
6. understreger, at hvis medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner kan anvendes som inspirationskilde af EF-Domstolen i udarbejdelsen af dens retspraksis inden for grundlæggende rettigheder, udgør chartret om grundlæggende rettigheder et fælles grundlag af minimumsrettigheder, og medlemsstaterne kan i så fald ikke anføre, at chartret yder et svagere beskyttelsesniveau for visse rettigheder end de garantier, som deres egen forfatning yder, som begrundelse for at udvande disse garantier;
7. glæder sig over chartrets artikel 53, som giver EF-Domstolen mulighed for at udvikle sin retspraksis inden for grundlæggende rettigheder og dermed giver disse et retsgrundlag, hvilket har afgørende betydning for EU-lovgivningens udvikling;

8. understreger, at medlemsstaternes dommere spiller en fundamental rolle i håndhævelsen af menneskerettighederne; opfordrer medlemsstaterne til at indføre et system til videreuddannelse af de nationale dommere i beskyttelse af de grundlæggende rettigheder;

Generelle anbefalinger

9. mener, at gennemførelse i praksis af de grundlæggende rettigheder bør være et mål for alle europæiske politikker; vurderer, at Den Europæiske Unions institutioner til dette formål bør fremme og beskytte de grundlæggende rettigheder aktivt og tage fuldt hensyn hertil ved udarbejdelsen og vedtagelsen af lovgivningen;
10. glæder sig over oprettelsen af agenturet, som udgør et første skridt mod opfyldelsen af Europa-Parlamentets krav om indførelse af en integreret lovgivningsmæssig og institutionel ramme med det formål at gøre chartret effektivt og sikre overensstemmelse med det system, der er indført med den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder; påpeger imidlertid, at årsrapporterne om menneskerettigheder fra netværket af EU's uafhængige eksperter, som offentliggjordes indtil 2005, overvågede gennemførelsen af alle de i chartret anerkendte rettigheder i hver enkelt medlemsstat, og bekymrer sig derfor over det forhold, at agenturets begrænsede mandat og opløsningen af netværket kan udelukke en hel række vigtige områder inden for europæisk menneskerettighedspolitik fra systematisk undersøgelse;
11. understreger med hensyn til agenturets begrænsede mandat, at spørgsmål vedrørende menneskerettigheder ikke på kunstig vis kan inddeles i områder under første, anden eller tredje søjle afhængigt af, hvordan medlemsstaterne vælger at definere omfanget af EU's beføjelser, for de grundlæggende rettigheder udgør en udelelig helhed og er indbyrdes afhængige; finder det derfor nødvendigt, at Kommissionen og Rådet i samarbejde med agenturet først og fremmest søger at danne sig et overblik over de samlede menneskerettighedsspørgsmål i medlemsstaterne ud over den strengt europæiske ramme og uden at begrænse sig til aktuelle spørgsmål i EU eller til Unionens specifikke retslige og politiske instrumenter, og identificerer tilbagevendende og aktuelle menneskerettighedsproblemer i medlemsstaterne under hensyntagen til alle eksisterende mekanismer på internationalt og europæisk plan;
12. anmoder Kommissionen og Rådet om at anvende de oplysninger, der er tilgængelige takket være den overvågning, som agenturet, Europarådet, FN's kontrolorganer, de nationale menneskerettighedsinstitutioner samt ngo'erne har foretaget i EU, og omsætte dem til korrigerende foranstaltninger eller til en forebyggende lovgivningsmæssig ramme;
13. forbeholder sig retten til at følge op på agenturets arbejde i EU og behandle de spørgsmål vedrørende menneskerettigheder, som ikke henhører under agenturets kompetence, og opfordrer Kommissionen til at gøre det samme i overensstemmelse med dens rolle som traktatens vogter;
14. minder om, at en aktiv rettighedspolitik ikke kan begrænses til de tilfælde, som er synlige for offentligheden, og at alvorlige overtrædelser af rettigheder ofte opstår uden for offentlighedens kritiske kontrol i lukkede institutioner for mindrerårige, ældre og syge samt i fængsler; understreger derfor behovet for, at medlemsstaterne og EU fører

kvalificeret tilsyn med leveforholdene i disse lukkede institutioner, hvad angår såvel regler som praksis;

15. opfordrer Rådet til i sine fremtidige årsberetninger om menneskerettighederne i verden at medtage en analyse af situationen såvel i verden som i hver enkelt medlemsstat; mener, at en sådan dobbelt analyse vil være et bevis på, at Unionen forpligter sig til i samme grad at beskytte menneskerettighederne både inden for og uden for dens grænser, for på denne måde at undgå beskyldninger om dobbeltstandarder;
16. opfordrer medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger for at give de nationale menneskerettighedsinstitutioner, som er oprettet inden for rammerne af FN's "Paris-principper", en uafhængig status i forhold til den udøvende magt og tilstrækkelige finansielle midler, navnlig i betragtning af, at disse organer blandt andet har til opgave at evaluere menneskerettighedspolitikkerne med henblik på at påpege mangler og foreslå forbedringer, idet effektiviteten først og fremmest måles gennem forebyggelse og ikke kun gennem løsning af problemerne; opfordrer de medlemsstater, der endnu ikke har gjort dette, til at oprette nationale menneskerettighedsinstitutioner som nævnt ovenfor;
17. opfordrer indtrængende Rådet til at ændre sin Ad hoc-gruppe vedrørende Grundlæggende Rettigheder og Unionsborgerskab til en stående arbejdsgruppe, som kan arbejde hånd i hånd med Menneskerettighedsgruppen (COHOM), og opfordrer Kommissionen til at oprette en portefølje for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der overdrages til en enkelt kommissær;
18. henviser til, at det finder det væsentligt ud fra et politisk synspunkt at medtage fremme af grundlæggende rettigheder blandt de målsætninger, der skal forfølges, når det handler om at forenkle eller omorganisere EU's regelværk; kræver, at enhver ny politik og ethvert nyt lovgivningsforslag og program ledsages af en undersøgelse af konsekvenserne for de grundlæggende rettigheder, og at denne evaluering indgår som en integrerende del af forslagets begrundelse; håber, at også medlemsstaterne vil indføre lignende evalueringsinstrumenter i den efterfølgende gennemførelse af EU-retten i den nationale lovgivning;

Samarbejde med Europarådet og de øvrige internationale institutioner og organisationer, der beskæftiger sig med beskyttelse af de grundlæggende rettigheder

19. glæder sig over, at Unionen vil tiltræde den europæiske menneskerettighedskonvention, selv om denne tiltrædelse ikke medfører grundlæggende ændringer, eftersom EF-Domstolen ved sagsanlæg vedrørende de frihedsrettigheder, som er nedfældet i den europæiske menneskerettighedskonvention, betragter den som en fuldgyldig del af Unionens retssystem¹;
20. minder om den vigtige rolle, som Europarådets institutioner og overvågningsmekanismer samt dets forskellige konventioner spiller på menneskerettighedsområdet; opfordrer indtrængende medlemsstaterne, EU-institutionerne og agenturet til at tage udgangspunkt i denne erfaring og tage hensyn til disse mekanismer ved at inddrage dem i netværksprocedurerne og anvende de standarder, som Europarådet har udviklet, samt de

¹ Council of Europe-European Union: "A sole ambition for the European continent" rapport af Jean-Claude Juncker, 11. april 2006, s. 4.

andre håndgribelige resultater af dets arbejde; opfordrer til fuld udnyttelse af det potentiale, der ligger i aftalememorandummet mellem Europarådet og EU;

21. opfordrer til et tættere samarbejde mellem de forskellige institutioner og organisationer, der beskæftiger sig med beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, både på europæisk og internationalt niveau;
22. understreger på ny, at det er meget vigtigt for EU's troværdighed i verden, at det ikke anvender dobbeltstandarder i eksterne og interne politikker;
23. mener, at EU, hvis de fleste af medlemsstaterne har tiltrådt konventioner eller andre internationale retsinstrumenter på området beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, selv om den ikke som sådan er part i dem, har pligt til at overholde bestemmelserne heri og om nødvendigt følge henstillinger fra organer, disse har oprettet, hvis EU's lovgivning ikke yder tilsvarende eller bedre beskyttelse; opfordrer EF-Domstolen til at bakke op om denne tilgang gennem sine afgørelser;
24. henstiller til EU at indgå samarbejdsaftaler med de internationale institutioner og organisationer, der beskæftiger sig med beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, og navnlig med FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder og de øvrige FN-organer, som spiller en rolle på dette område, samt med Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder og OSCE's højkommissær for nationale mindretal;

Menneskerettigheder, frihed, sikkerhed og retfærdighed

25. understreger behovet for at evaluere og fuldt ud respektere de grundlæggende rettigheder og individuelle frihedsrettigheder i takt med udviklingen af Unionens kompetencer; vurderer derfor, at de to mål om at respektere de grundlæggende rettigheder og sørge for den kollektive sikkerhed ikke kun er forenelige, men indbyrdes afhængige, og at hensigtsmæssige politikker kan forhindre, at en repressiv tilgang truer de individuelle frihedsrettigheder;
26. mener, at udviklingen af et europæisk retligt område på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse skal baseres på tilsvarende proceduremæssige sikkerhedsforanstaltninger i hele EU og respekt for de grundlæggende rettigheder som fremhævet i artikel 6 i EU-traktaten; opfordrer de medlemsstater, der endnu ikke har gjort det, til hurtigt at vedtage passende lovgivningsmæssige foranstaltninger vedrørende enkeltpersoners rettigheder i strafferetlige procedurer; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at europæiske arrestordre og andre foranstaltninger til gensidig anerkendelse anvendes i overensstemmelse med EU's menneskerettighedsstandarder;
27. understreger, at enhver tilbageholdt person har ret til alle retsgarantier og, i påkommende fald, til assistance fra den diplomatiske repræsentation for det land, hvor den pågældende er statsborger, og fra en uafhængig tolk;
28. udtrykker bekymring over det store antal overtrædelser af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som medlemsstaterne er indblandet i, og opfordrer dem til at gennemføre relaterede afgørelser og tage hånd om strukturelle mangler og systematisk overtrædelse af menneskerettighederne ved at indføre de nødvendige reformer;

29. bekymrer sig over det forhold, at det internationale samarbejde om terrorbekæmpelse ofte har medført en forringelse af niveauet for beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, navnlig den grundlæggende ret til beskyttelse af privatlivets fred, databeskyttelse og ikke-forskelsbehandling, og mener, at EU bør handle mere beslutsomt på internationalt niveau for at fremme en reel strategi baseret på fuld overholdelse af de internationale standarder og forpligtelser på området menneskerettigheder og beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, jf. chartrets artikel 7 og 8; opfordrer derfor indtrængende Rådet til at vedtage udkastet til rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med det politimæssige og strafferetlige samarbejde i overensstemmelse med Europa-Parlamentets henstillinger om højere standarder; mener, at en sådan strategi bør tage hensyn til behovet for en effektiv retslig kontrol af efterretningstjenesterne med henblik på at undgå anvendelse af oplysninger, der er opnået under tortur eller mishandling eller ved andre metoder, der ikke opfylder de internationale menneskerettighedsstandarder, som bevis i retslige procedurer, herunder på undersøgelsesstadiet;
30. opfordrer indtrængende EU's institutioner og medlemsstater til omgående at gennemføre henstillingerne i Parlamentets beslutning af 14. februar 2007 om CIA's påståede brug af europæiske lande ved transport og ulovlig tilbageholdelse af fanger¹; glæder sig i denne forbindelse over USA's nyvalgte præsidents tilsagn om at lukke fængslet i Guantanamo Bay og stille de indsatte for en domstol; opfordrer medlemsstaterne til at erklære sig rede til i fællesskab at finde løsninger for de resterende indsatte;
31. beklager EU's manglende gennemførelse af afgørelser fra Retten i Første Instans af 12. december 2006 og af 4. december 2008 og Det Forenede Kongeriges appelrets afgørelse til fordel for People's Mojahedin Organization of Iran (PMOI) den 7. maj 2008;

Forskelsbehandling

Generelle bemærkninger

32. understreger forskellen mellem beskyttelse af mindretal og politikker til bekæmpelse af forskelsbehandling; mener, at lige muligheder er en grundlæggende ret for alle individer og ikke et privilegium, som er forbeholdt borgere fra en bestemt medlemsstat; mener derfor, at alle former for forskelsbehandling bør bekæmpes med samme energi;
33. opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til fuldt ud at rette sig efter agenturets henstillinger som fastsat i kapitel 7 i dets første årsberetning²;
34. bemærker med bekymring den utilfredsstillende situation omkring gennemførelsen af politikkerne til bekæmpelse af forskelsbehandling og støtter i denne forbindelse evalueringen i agenturets årsberetning for 2008; opfordrer de medlemsstater, der endnu ikke har påbegyndt gennemførelsen af disse politikker, til hurtigst muligt at råde bod herpå, navnlig hvad angår gennemførelsen af direktiv 2000/43/EF og 2000/78/EF; påpeger, at disse direktiver fastsætter mindstekrav og derfor bør danne grundlaget for en

¹ EUT C 287 E af 29.11.2007, s. 309.

² Årsberetning 2008 fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, offentliggjort den 24. juni 2008.

omfattende politik til bekæmpelse af forskelsbehandling;

35. opfordrer de medlemsstater, som endnu ikke har gjort det, til at ratificere protokol nr. 12¹ til den europæiske menneskerettighedskonvention, eftersom den indeholder et generelt forbud mod alle former for forskelsbehandling og garanterer, at ingen udsættes for forskelsbehandling i nogen som helst form fra en offentlig myndigheds side; der eksisterer på nuværende tidspunkt ikke en sådan bestemmelse i hverken EU's eller Europarådets gældende retsakter;
36. glæder sig over Kommissionens forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling uden for arbejdsmarkedet, som udvider anvendelsesområdet for direktiv 2000/43/EF til at omfatte alle andre former for forskelsbehandling og lige muligheder for alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (KOM(2008)0426) og dermed gennemfører chartrets artikel 21, som giver større handlefrihed end EF-traktatens artikel 13, idet den omhandler yderligere tilfælde af forskelsbehandling - farve, social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold eller fødsel;
37. beklager, at det foreslåede direktiv efterlader store huller i den juridiske beskyttelse mod forskelsbehandling, navnlig gennem en lang række undtagelser vedrørende offentlig orden, offentlig sikkerhed og offentlig sundhed, økonomiske aktiviteter, civil- og familiestatus og reproduktive rettigheder, uddannelse og religion; er bekymret over, at disse undtagelsesklausuler i stedet for at forbyde forskelsbehandling rent faktisk kan medvirke til at legitimere eksisterende former for forskelsbehandling; minder Kommissionen om, at direktivet skal være i overensstemmelse med gældende retspraksis, for så vidt angår lesbiske, bøssers, bi- og transseksexuelles rettigheder, navnlig Maruko-afgørelsen²;
38. opfordrer Kommissionen til at inddrage agenturet i Fællesskabets lovgivningsprocedure på området bekæmpelse af forskelsbehandling ved at tildele det en vigtig rolle som regelmæssig kilde til aktuelle og detaljerede oplysninger af relevans for fremlæggelse af yderligere lovgivning og ved at høre det på det forberedende stade af udarbejdelsen af forslag til retsakter;
39. glæder sig over vedtagelsen af Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen³ i henhold til den politiske aftale fra december 2007; minder om sin beslutning af 29. november 2007⁴, som støttede forslaget; opfordrer Kommissionen til, efter at have rådført sig med agenturet, at fremsætte forslag til en lignende retsakt til bekæmpelse af homofobi;

¹ Protokol nr. 12 til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet den 4. november 2000.

² I dommen af 1. april 2008 i sag C 267/06, Tadao Maruko mod Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen, afgør EF-Domstolen, at nægtelse af at udbetale efterladte pension til en registreret partner udgør direkte forskelsbehandling på grund af seksuel orientering, hvis efterladte partners situation kan sammenlignes med ægtefællers situation for så vidt angår den omhandlede efterladteydelse.

³ EUT L 328 af 6.12.2008, s. 55.

⁴ EUT C 297 E af 29.11.2008, s. 125.

40. er bekymret over det ringe kendskab til lovgivningen om ikke-forskelsbehandling i medlemsstaterne og konstaterer, at unionsborgerne for at kunne gøre deres rettigheder gældende er henvist til at gøre brug af EU-retten på dette område; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fordoble deres indsats for at forbedre dette kendskab; lægger samtidig vægt på det forhold, at lovgivningen kun er effektiv, hvis borgerne har let adgang til domstolene, eftersom det beskyttelsessystem, der er fastsat i direktiverne til bekæmpelse af forskelsbehandling, er afhængigt af de initiativer, der tages af ofrene;
41. er af den opfattelse, at bekæmpelse af forskelsbehandling ud over lovgivning og klagemuligheder nødvendigvis skal baseres på uddannelse, fremme af bedste praksis og oplysningskampagner, der er rettet mod offentligheden og de områder og sektorer, hvor der forekommer forskelsbehandling; opfordrer de nationale og lokale myndigheder til at gøre brug af de uddannelsesværktøjer, som agenturet og Europarådet har stillet til rådighed, når de gennemfører uddannelsesaktiviteter og foranstaltninger til fremme af politikker til bekæmpelse af forskelsbehandling;
42. understreger, at begrebet positiv særbehandling, som er en erkendelse af det forhold, at det i visse tilfælde er nødvendigt, at myndighederne griber aktivt ind for at genoprette en balance, der er alvorligt forstyrret, ikke kan begrænses til udelukkende at dreje sig om kvoter; understreger, at sådanne foranstaltninger i praksis kan antage de mest forskellige former som f.eks. garanti for ansættelsessamtaler, prioriteret adgang til uddannelser, der fører til ansættelse på områder, hvor visse grupper er underrepræsenteret, prioriteret information om jobtilbud for visse grupper og hensyntagen til erhvervs erfaring og ikke blot til kvalifikationer;
43. er af den opfattelse, at det er vigtigt at indsamle oplysninger om situationen for mindretal og dårligt stillede grupper, som det understreges i en række rapporter fra Det Europæiske Observatorium for Racisme og Fremmedhad og agenturet; opfordrer medlemsstaterne til at offentliggøre detaljerede statistikker om racistisk kriminalitet og udarbejde undersøgelser om kriminalitet og/eller ofre, der muliggør indsamling af kvantitative og sammenlignelige oplysninger om ofrene for denne kriminalitet;

Mindretal

44. konstaterer, at de seneste udvidelser af EU har føjet næsten et hundrede mindretalsgrupper til de halvtreds, der i forvejen eksisterede i EU-15; understreger, at indvandrings- og integrationspolitikkerne i de central- og østeuropæiske medlemsstater har været adskilt fra mindretalspolitikkerne på grund af den lave procentdel af indvandrere, flygtninge og udenlandske borgere fra tredjelande samt den mere synlige tilstedeværelse af oprindelige mindretal;
45. understreger, at selv om beskyttelse af mindretal er en del af Københavnskriterierne, er der hverken noget fælles kriterium eller minimumsstandarder for nationale mindretals rettigheder i fællesskabspolitikken, og at der heller ikke findes en fælles definition i EU vedrørende tilhørsforholdet til et nationalt mindretal; anbefaler, at der fastlægges en sådan definition på europæisk niveau baseret på Europarådets henstilling 1201 fra 1993; opfordrer alle de medlemsstater, der endnu ikke har underskrevet og ratificeret det europæiske charter om regionale sprog og mindretalssprog og rammekonventionen om beskyttelse af nationale mindretal, til at gøre dette;

46. understreger i denne forbindelse, at flere og flere af EU's statsborgere flytter fra en medlemsstat til en anden, og at de fuldt ud skal kunne nyde godt af deres rettigheder som EU-borgere i medfør af traktaterne, navnlig retten til at stemme ved lokale valg og EU-valg og retten til fri bevægelighed; opfordrer medlemsstaterne til nøje at overholde direktiv 2004/38/EF om fri bevægelighed og EU-institutionerne til at træffe yderligere foranstaltninger til beskyttelse af EU-borgeres rettigheder i hele EU;
47. understreger, at det er vigtigt at beskytte og fremme regionale sprog og mindretalssprog under henvisning til, at retten til at tale og modtage undervisning på sit modersmål er en af de mest basale grundlæggende rettigheder; glæder sig over medlemsstaternes aktiviteter til støtte for dialogen mellem forskellige kulturer og religioner, som er afgørende, hvis de kulturelle og religiøse mindretal fuldt ud skal kunne gøre deres rettigheder gældende;
48. mener, at principperne om subsidiaritet og selvstyre er de mest effektive metoder til at tilgodese rettigheder for personer tilhørende nationale mindretal efter bedste praksis i EU; tilskynder til brug af hensigtsmæssige former for selvstyre, under fuld respekt for medlemsstaternes suverænitet og territoriale integritet;
49. understreger, at EU's politik for flersprogethed bør beskytte og fremme regionale sprog og mindretalssprog gennem målrettet finansiering og specifikke programmer, som ledsager programmet for livslang læring;
50. mener, at statsløse med fast bopæl i medlemsstaterne befinder sig i en unik situation i EU, idet visse medlemsstater stiller urimelige eller ikke strengt nødvendige krav til dem og dermed diskriminerer dem i forhold til borgerne i majoritetsgruppen; opfordrer derfor alle berørte medlemsstater til at ratificere FN's konventioner om statsløse personers retsstilling (1954) og om begrænsning af statsløshed (1961); opfordrer de medlemsstater, der opnåede eller generhvervede suverænitet i 1990'erne, til at behandle alle personer, der opholdt sig på deres område forud for dette, på lige fod med majoritetsbefolkningen, og opfordrer dem til i overensstemmelse med de internationale organisationers anbefalinger systematisk at finde retfærdige løsninger på de problemer, som alle ofre for forskelsbehandling møder; fordømmer navnlig den fremgangsmåde, der går ud på med overlæg at slette registrerede personer, som opholder sig permanent i Den Europæiske Union, og opfordrer de berørte regeringer til at træffe effektive foranstaltninger for at genoprette status for disse statsløse personer;

Romaer

51. mener, at romasamfundet har behov for særlig beskyttelse, eftersom det efter EU's udvidelse er blevet et af de største mindretal i EU; understreger, at dette samfund gennem historien er blevet marginaliseret og forhindret i at udvikle sig på visse vigtige områder på grund af problemer som forskelsbehandling, stigmatisering og udelukkelse, der er blevet mere og mere udtalte;
52. mener, at den sociale udelukkelse og forskelsbehandlingen af romasamfundene er et faktum på trods af de juridiske, politiske og økonomiske instrumenter, der er oprettet på europæisk niveau for at bekæmpe disse fænomener; konstaterer, at Unionens og medlemsstaternes spredte og ukoordinerede indsats indtil videre ikke har medført

strukturelle og holdbare forbedringer af romaernes situation, navnlig på afgørende områder som adgang til uddannelse, sundhedsydelser, bolig og beskæftigelse; denne fiasko erkender man nu offentligt;

53. beklager fraværet af en global og integreret EU-politik, som er specifikt rettet mod forskelsbehandling af romaerne, for at imødegå de problemer, de primært møder, og som fremgår af en række instrumenter til overvågning af overholdelsen af menneskerettighederne, herunder Kommissionens tiltrædelsesrapport, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser og agenturets rapporter; bekræfter, at det er Unionens kollektive ansvar at finde en løsning på disse problemer, der udgør et af de største og mest komplekse problemer på menneskerettighedsområdet, og at det bør takles med beslutsomhed;
54. understreger nødvendigheden af en samlet menneskerettigheds- og handlingsorienteret tilgang til ikke-forskelsbehandling, der afspejler den europæiske dimension af forskelsbehandlingen af romaer; vurderer, at en europæisk rammestrategi om integration af romaer bør sigte på behandling af de reelle problemer ved at give medlemsstaterne en køreplan, der fastlægger mål og prioriteter og fremmer overvågnings- og evalueringsprocesserne, for så vidt angår:
- segregation af romaer med hensyn til adgang til bolig, overtrædelser af menneskerettighederne såsom tvangsudsættelser og udelukkelse fra beskæftigelse og det offentlige uddannelses- og sundhedssystem ved at håndhæve ikke-forskelsbehandlingslovgivningen og udvikle politikker til imødegåelse af en høj arbejdsløshed,
 - offentlige myndigheders hyppige nægtelse af deres rettigheder samt deres underrepræsentation inden for politik,
 - udbredt antipati mod romaer, de meget utilstrækkelige garantier mod racediskrimination på lokalt niveau og det utilstrækkelige antal hensigtsmæssige integrationsprogrammer; åbenlys forskelsbehandling i sundhedssystemet, herunder tvangssterilisering og segregation, og mangel på passende information om familieplanlægning,
 - forskelsbehandling fra politiets side; politiets brug af raceprofilering - bl.a. gennem indsamling af fingeraftryk og andre former for dataindsamling - og vide skønsmæssige beføjelser, herunder overdreven brug af stikprøvekontrol; dette understreger det akutte behov for uddannelses- og bevidstgørelsesprogrammer for politiet om ikke-forskelsbehandling, som i vid udstrækning hidtil ikke eksisterer;
 - romakvindernes særligt sårbare situation, idet de er ofre for mange forskellige former for forskelsbehandling;

Lige muligheder

55. opfordrer medlemsstaterne til at styrke overholdelsen, beskyttelsen og gennemførelsen af de rettigheder, som er fastlagt i konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, og anmoder de berørte medlemsstater om at ophæve deres

forbehold og ratificere den valgfri protokol til denne konvention¹; understreger samtidig behovet for at fuldføre deres forpligtelser i henhold til De Forenede Nationers erklæring og handlingsplanen fra den fjerde internationale kvindekongres i Beijing i 1995;

56. opfordrer medlemsstaterne og EU til gennem effektive foranstaltninger at bekæmpe direkte og indirekte forskelsbehandling mod kvinder på alle områder (herunder ægteskab, partnerskab og andre familieforhold), samt flere former for forskelsbehandling (forskelsbehandling på grund af køn samtidig med andre grunde);
57. kræver, at opmærksomheden særlig rettes mod situationen for de kvinder, som tilhører etniske mindretal, og kvindelige indvandrere, idet disses marginalisering øges af de mange former for forskelsbehandling, som finder sted både udefra og internt i deres egne samfund; anbefaler at vedtage integrerede nationale handlingsplaner med henblik på at imødegå de mange former for forskelsbehandling på effektiv vis, navnlig når forskellige organer tager sig af problemer med forskelsbehandling i en bestemt stat;
58. understreger, at den vold, som kvinder på grund af deres køn udsættes for, navnlig vold i hjemmet, skal anerkendes og bekæmpes på europæisk og nationalt niveau, for så vidt det handler om en krænkelse af kvinders rettigheder, som er et udbredt og ofte undervurderet fænomen, og opfordrer derfor medlemsstaterne til at træffe passende og effektive foranstaltninger for at sikre kvinder et liv fri fra enhver form for vold ved at tage behørigt hensyn til FN's erklæring om afskaffelse af vold mod kvinder²;
59. opfordrer medlemsstaterne og EU til at anerkende og gøre en indsats mod alle former for seksuel udnyttelse; medlemsstater, der ikke har overholdt den aftalte EU-lovgivning om bekæmpelse af menneskehandel, bør drages til ansvar³; medlemsstaterne bør ratificere protokollen om forebyggelse, bekæmpelse og strafforfølgelse af handel med mennesker, særlig kvinder og børn som supplement til FN's konvention mod grænseoverskridende organiseret kriminalitet og Europarådets konvention om bekæmpelse af menneskehandel; opfordrer indtrængende Kommissionen til at gennemføre handlingsplanen om menneskehandel;
60. understreger behovet for at øge den offentlige bevidsthed om retten til reproduktiv og seksuel sundhed og opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at kvinder fuldt ud kan nyde godt af deres rettigheder, indføre en passende seksualundervisning, information og fortrolige rådgivende tjenester og lette præventionsmetoderne for at forhindre enhver uønsket graviditet og ulovlige og risikable aborter samt bekæmpe praksissen med kønslig lemlæstelse af kvinder;
61. understreger, at kvinder i etniske mindretal bør sikres adgang til offentlige midler, uanset deres juridiske status, for at sikre dem adgang til sikre, lige, kulturelt følsomme

¹ Valgfri protokol til konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, vedtaget den 15. oktober 1999.

² FN's erklæring om afskaffelse af vold mod kvinder vedtaget den 20. december 1993.

³ Rådets direktiv 2004/81/EF af 29. april 2004 om udstedelse af opholdstilladelser til tredjelandstatsborgere, der har været ofre for menneskehandel, eller som er indrejst som led i ulovlig indvandring, og som samarbejder med de kompetente myndigheder (EUT L 261 af 6.8.2004, s. 19) og Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA af 19. juli 2002 om bekæmpelse af menneskehandel (EFT L 203 af 1.8.2002, s. 1).

sundhedsoplysninger og -rettigheder, navnlig seksuel og reproduktiv sundhed og tilsvarende rettigheder; der bør vedtages europæisk rammelovgivning, der sikrer unge pigers fysiske integritet mod kønslig lemlæstelse;

62. understreger, at selv om der er sket fremskridt, hvad angår kvinders beskæftigelse, og på trods af deres høje uddannelsesniveau, er de fortsat grupperet i visse erhverv, dårligere lønnede end mænd for et tilsvarende arbejde og i ringere grad repræsenteret i beslutningsprocesserne, og arbejdsgiverne ser ofte på dem med mistro hvad angår graviditet og barselsorlov; der bør tages alvorlig hånd om lønforskellene mellem kvinder og mænd for at garantere kvinders økonomiske uafhængighed og lighed mellem kvinder og mænd på arbejdsmarkedet;
63. opfordrer medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at bekæmpe seksuel og moralsk chikane på arbejdspladsen;
64. understreger nødvendigheden af at understøtte kvinder i deres professionelle karriere, også ved hjælp af aktive politikker, som gør det muligt at forene privatliv, arbejdsliv og familieliv; opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at fremme både en delt forældreorlov og en fædreorlov og til at fordele udgifterne til barsels- og forældreorlov, så kvinderne ikke længere udgør en dyrere arbejdskraft end mændene; understreger endvidere behovet for oplysningskampagner for at undgå kønsstereotype familiemønstre, og understreger samtidig betydningen af at sikre fleksible arbejdsforhold, øge adgangen til børnepasning og garantere fuld deltagelse i pensionsordninger for kvinder med børn;
65. opfordrer medlemsstaterne til i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at bekæmpe forskelsbehandlingen af gravide kvinder på arbejdsmarkedet og iværksætte alle de nødvendige tiltag for at sikre et højt beskyttelsesniveau for mødre; opfordrer Kommissionen til at gennemføre en mere detaljeret evaluering af, om de nationale bestemmelser på dette område overholder fællesskabsretten, og om nødvendigt at fremsætte ethvert passende forslag til revision af fællesskabslovgivningen;
66. henleder opmærksomheden på det store antal (især kvindelige) partnere til selvstændige (navnlig inden for landbrug), hvis juridiske status er usikker i mange medlemsstater, hvilket kan give specifikt finansielle og juridiske problemer, hvad angår adgang til barsels- og sygeorlov, optjening af pensionspoint og adgang til socialsikring, ligesom i tilfælde af skilsmisse;
67. anerkender, at kvinders ulige adgang til økonomiske ressourcer på arbejdsmarkedet underminerer deres adgang til social beskyttelse, navnlig pensionsrettigheder, med det resultat, at kvinders risiko for at blive fattige, når de bliver gamle, er større end mænds; for at forebygge forskelsbehandling af kvinder er det vigtigt, at individualisering af rettigheder garanteres i sociale beskyttelsessystemer og ikke baseres på familieenheden; den tid, der bruges uden for det formelle arbejdsmarked som følge af pasning, bør tildeles enheder for "kredittid", som tæller med i beregningen af fuldstændige pensionsrettigheder;
68. understreger betydningen af at sikre, at tredjelandsstatsborgere, som ankommer til EU, og EU's borgere er bevidste om de gældende love og de sociale konventioner vedrørende ligestilling mellem mænd og kvinder, så de kan undgå situationer med forskelsbehandling

på grund af manglende kendskab til de juridiske og sociale vilkår;

69. opfordrer medlemsstaterne til ikke at acceptere, at forskelsbehandling, undertrykkelse eller vold mod kvinder eller vedtagelse af politikker, der kan bringe deres liv i fare, retfærdiggøres med henvisning til sædvane, traditioner eller ethvert andet religiøst hensyn;
70. opfordrer Kommissionen til at gennemføre en undersøgelse om forskelsbehandling af husholdninger med én person, navnlig med hensyn til skattebehandling, social sikkerhed, offentlige tjenester, sundhedstjenester og boliger;

Seksuel orientering

71. mener, at diskriminerende bemærkninger rettet mod homoseksuelle fra religiøse, sociale eller politiske ledere giver næring til had og vold, og opfordrer de relevante organer til at fordømme dem;
72. bakker i den forbindelse fuldt ud op om det franske initiativ, der støttes af alle medlemsstaterne, til en universel afkriminalisering af homoseksualitet, som i 91 lande stadig udgør en strafbar handling, der endog i visse tilfælde straffes med dødsstraf;
73. glæder sig over offentliggørelsen af agenturets første tematiske rapport, udarbejdet på Parlamentets opfordring, som handler om "homofobi og forskelsbehandling på grundlag af seksuel orientering i medlemsstaterne" og anmoder medlemsstaterne og EU's institutioner om straks at følge agenturets anbefalinger eller anføre årsagen til ikke at gøre dette;
74. erindrer alle medlemsstaterne om, at forsamlingsfriheden i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis også gælder for personer, hvis meninger strider mod flertallets, og at et diskriminerende forbud mod demonstrationer samt enhver manglende overholdelse af forpligtelsen til at sikre en passende beskyttelse af deltagerne, strider imod de principper, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har garanteret ved artikel 6 i EU-traktaten om fælles EU-værdier og principper samt ved EU's charter om grundlæggende rettigheder;
75. opfordrer de medlemsstater, som har indført en lovgivning om registrerede partnerskaber mellem personer af samme køn, til at anerkende de bestemmelser, som andre medlemsstater har vedtaget, og som har tilsvarende virkninger; opfordrer disse medlemsstater til at foreslå retningslinjer for medlemsstaternes gensidige anerkendelse af den eksisterende lovgivning med henblik på at sikre, at retten til fri bevægelighed i EU for par af samme køn er gældende på de samme betingelser, som gælder for heteroseksuelle par;
76. opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremsætte forslag, der har til formål at sikre, at medlemsstaterne gennemfører princippet om gensidig anerkendelse af homoseksuelle par, navnlig når de udøver deres ret til fri bevægelighed i henhold til Unionsretten;
77. opfordrer de medlemsstater, som endnu ikke har gjort dette, til under anvendelse af lighedsprincippet at træffe lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på at overvinde den forskelsbehandling, som visse par oplever på grund af deres seksuelle

orientering;

78. opfordrer Kommissionen til at sikre, at medlemsstaterne giver asyl til personer, som flygter fra forfølgelse på grund af deres seksuelle orientering i deres oprindelsesland, til at tage initiativer på bilateralt og multilateralt plan for at standse forfølgelser af personer på grund af deres seksuelle orientering og til at indlede en undersøgelse af transseksuelle personers situation i medlemsstaterne og i kandidatlandene, navnlig hvad angår risikoen for chikane og vold;

Fremmedhad

79. opfordrer indtrængende Rådet og Kommissionen samt medlemsstaternes forskellige lokale, regionale og nationale myndigheder til at koordinere deres foranstaltninger til bekæmpelse af antisemitisme og angreb på minoritetsgrupper, herunder romaer, traditionelle nationale mindretal og tredjelandsstatsborgere i medlemsstaterne, med henblik på at fremme respekten for principperne om tolerance og ikke-forskelsbehandling og at fremme den sociale, økonomiske og politiske integration; opfordrer alle de medlemsstater, som endnu ikke har gjort dette, til at erklære, at De Forenede Nationers Komité om Bekæmpelse af Racediskrimination er kompetent til at modtage og behandle individuelle meddelelser i henhold til FN's internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination;
80. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til beslutsomt at forfølge ethvert udtryk for hadefuldt tale i racistiske medieprogrammer og artikler, der spreder intolerante synspunkter, gennem hadefulde forbrydelser mod romaer, indvandrere, udlændinge, traditionelle nationale mindretal og andre minoritetsgrupper, samt gennem musikgrupper og ved nynazistiske koncerter, der ofte kan foregå offentligt uden nogen konsekvenser; opfordrer ligeledes indtrængende politiske partier og bevægelser, som har stor indflydelse på massemedierne, til at afstå fra hadefulde tale og fra at bruge bagvaskelse af mindretalsgrupper inden for Unionen;

Unge, ældre og handicappede personer

81. opfordrer medlemsstaterne til at fremme en endnu større inddragelse af arbejdsmarkedets parter for at træffe foranstaltninger, der skal standse forskelsbehandling på grundlag af handicap eller alder og i betydelig grad forbedre unges, ældres og handicappede personers adgang til arbejdsmarkedet og til uddannelsesprogrammer; opfordrer alle de medlemsstater, der endnu ikke har ratificeret De Forenede Nationers konvention om handicappedes rettigheder og den valgfrie protokol, til at gøre dette;
82. henstiller indtrængende til Kommissionen at drage omsorg for, at den støtte, som stilles til rådighed for medlemsstaterne til tilvejebringelse af faciliteter for handicappede, opfylder kriterierne i FN's konvention om handicappedes rettigheder, dvs. at den anvendes til hensigtsmæssige samfunds-/familiebaserede tjenesteydelser og åbner mulighed for at leve et uafhængigt liv;
83. mener, at det er vigtigt at sikre, at alle de, som har brug for geriatrisk sundhedspleje eller pleje på grund af sygdom eller invaliditet, har adgang til pleje og behandlinger, og påpeger, at det er nødvendigt i særlig høj grad at rette opmærksomheden mod at yde pleje til og beskyttelse af handicappede unge;

Kultur

84. understreger mediernes betydning for fremme af mangfoldighed, multikulturalisme og tolerance; opfordrer indtrængende alle medietjenester til at undgå indhold, som kan støtte racisme, fremmedhad, intolerance eller diskrimination af enhver art;
85. opfordrer medlemsstaterne til som led i Det Europæiske År for Interkulturel Dialog (2008) at samarbejde med en bred vifte af aktører, navnlig ngo'ere, med henblik på at fremme den interkulturelle dialog og at øge bevidstheden, især hos unge, om fælles almindelige værdier og respekt for kulturel, religiøs og sproglig mangfoldighed;
86. understreger, at sport spiller en vigtig rolle i forbindelse med fremme af tolerance, gensidig respekt og forståelse; opfordrer sportsorganisationer på nationalt og europæisk plan til også fremover at gøre en indsats i kampen mod racisme og fremmedhad, og tilskynder til iværksættelse af nye, stærkere og mere vidtrækkende initiativer, der bygger videre på allerede eksisterende foranstaltninger;
87. fremhæver den afgørende rolle, som mediekompetencer spiller, hvad angår lige og retfærdige uddannelsesmuligheder for samtlige borgere i EU;
88. opfordrer medlemsstaterne til at sikre en effektiv integration i deres uddannelsessystemer af nytilkomne personer fra lande uden for EU, især børn og unge, og støtte dem i styrkelsen af deres kulturelle mangfoldighed;

Væbnede styrker

89. erindrer om, at de grundlæggende rettigheder ikke standser uden for kasernernes døre, og at de ligeledes i fuldt omfang finder anvendelse på borgere i uniform, og henstiller til medlemsstaterne at sikre, at de grundlæggende rettigheder også respekteres i de væbnede styrker;

Indvandrere og flygtninge

Adgang til international beskyttelse og lovlige indvandring

90. er chokeret over den tragiske død, der møder de personer, som omkommer i forsøget på at nå europæisk territorium, eller som falder i hænderne på smuglere eller menneskehandlere;
91. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at indføre effektive og langsigtede lovlige indvandringspolitikker og sikre en reel adgang til EU's territorium og til en procedure for mere lempelige og koordinerede regler for asylansøgere i stedet for at koncentrere alle deres kræfter om at forhindre ulovlig indvandring og anvende en stigende mængde kontrolforanstaltninger ved grænserne, som mangler de nødvendige mekanismer til at identificere potentielle asylansøgere ved Europas grænser, hvilket fører til en krænkelse af "non-refoulement"-princippet som fastsat i konventionen om flygtnings retsstilling af 1951;
92. opfordrer medlemsstaterne til at anvende UNHCR's retningslinjer på ligestillingsområdet

(2002) til at gennemføre eksisterende fællesskabsdirektiver om asyl;

93. opfordrer Rådet til at klarlægge de roller, som henholdsvis Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (Frontex) og medlemsstaterne spiller med henblik på at sikre, at grænsekontrollen respekterer menneskerettighederne; mener, at det er nødvendigt hurtigst muligt at ændre Frontex' mandat med henblik på at medtage søredning; kræver Europa-Parlamentets demokratiske kontrol ved Frontex' indgåelse af aftaler med tredjelande, især med hensyn til fælles tilrettelæggelse af tilbagesendelse;
94. opfordrer Rådet og Kommissionen til at give Frontex mulighed for at indlede et struktureret samarbejde med agenturet og FN's Højkommissær for Flygtninge (UNHCR) med henblik på at lette de operationer, der har betydning for beskyttelsen af menneskerettighederne;
95. er bekymret over, at tendensen til at gennemføre grænsekontrollerne længere og længere væk fra EU's geografiske grænser gør det meget svært at kontrollere, hvad der sker, når de personer, der søger om flygtningestatus, og de personer, som har behov for international beskyttelse, kommer i kontakt med myndighederne i et tredjeland;
96. opfordrer indtrængende Kommissionen og navnlig Rådet til hurtigt og ambitiøst at fremskynde Unionens fremadsynede strategi inden for asyl om gennemførelse af fase II, herunder revision af Rådets direktiv 2005/85/EF af 1. december 2005 om minimumsstandarder for procedurerne for tildeling og fratagelse af flygtningestatus i medlemsstaterne¹ samt Rådets direktiv 2004/83/EF af 29. april 2004 om fastsættelse af minimumsstandarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som flygtninge eller som personer, der af anden grund behøver international beskyttelse², og indholdet af en sådan beskyttelse samt etablering af en europæisk asylstøttemyndighed;

Modtagelse

97. anmoder Kommissionen om fortsat at overvåge gennemførelsen af Rådets direktiv 2003/9/EF af 27. januar 2003 om fastlæggelse af minimumsstandarder for modtagelse af asylansøgere i medlemsstaterne³, således at en manglende gennemførelse eller en delvis gennemførelse heraf ikke fører til, at mange medlemsstater opretholder en praksis, der ikke opfylder direktivets minimumsstandarder;
98. minder om, at også migranter, der ikke indgiver en ansøgning om asyl, skal modtages under korrekte og tilpassede rammer, hvor de – med hjælp fra tolke og kulturformidlere, der er uddannet hertil – kan få kendskab til deres rettigheder og muligheder ifølge modtagelseslandets lovgivning, fællesskabsretten og internationale konventioner;

Børn af migranter, asylansøgere og flygtninge

99. anmoder om, at opmærksomheden især bør rettes mod børn, der er flygtninge, asylansøgere og migranter, samt mod børn af forældre, der er asylansøgere, flygtninge,

¹ EUT L 326 af 13.12.2005, s. 13.

² EUT L 304 af 30.9.2004, s. 12.

³ EUT L 31 af 6.2.2003, s. 18.

eller som ikke har nogen opholdstilladelse, således at det sikres, at det enkelte barn fuldt ud kan udøve sine rettigheder, som fastsat i De Forenede Nationers konvention om barnets rettigheder, herunder retten til ikke at blive forskelsbehandlet, idet børns bedste interesser skal prioriteres i alle de tiltag, der træffes; anerkender dog fuldt ud forældrenes vigtige rolle og ansvar; henleder opmærksomheden på, at visse medlemsstater har udviklet et to-sporet uddannelsessystem og understreger, at forskellig bistand og pleje til børn af ikke-statsborgere og børn af statsborgere ikke bør være hverken diskriminerende eller langvarig og bør være begrundet i, at det sikrer bedre uddannelse, herunder i modtagerlandets sprog, for alle børn;

100. anmoder om, at der gives særlig opmærksomhed til uledsagede mindreårige og til dem, der er blevet adskilt fra deres forældre og ankommer til EU som illegale indvandrere, og fremhæver medlemsstaternes forpligtelse til at give dem særlig hjælp og beskyttelse; opfordrer alle myndigheder – lokale, regionale og nationale – samt alle EU-institutioner til at samarbejde om at beskytte disse børn mod alle former for vold og udnyttelse, at sikre, at der straks udpeges en værge til dem, at de får juridisk bistand, at man søger at opspore deres familie, og at modtagelsen forbedres ved at de tilbydes en passende bolig, får lettere adgang til sundhedstjenester, skolegang og undervisning, navnlig i modtagerlandets officielle sprog, erhvervsuddannelse og bliver fuldstændigt integreret i skolesystemet;
101. minder om, at administrativ tilbageholdelse af børn ikke bør finde sted, og at de børn, der ledsages af deres familie, kun under ganske særlige omstændigheder bør tilbageholdes, for det kortest mulige tidsrum, og kun hvis en sådan tilbageholdelse er i barnets tarv, jf. artikel 3 og 37, litra b), i De Forenede Nationers konvention om barnets rettigheder;

Integration

102. opfordrer til, at der sker en bedre koordinering af medlemsstaternes politik for integration af statsborgere fra tredjelande, og til, at der tages EU-initiativer inden for dette område; understreger, at de fælles grundprincipper for en sammenhængende EU-ramme på området bør garantere, at integrationspolitikken indebærer et forbud mod diskrimination, uden dog at være begrænset hertil, og at den udstrækkes til en række områder, såsom beskæftigelse, uddannelse og erhvervsuddannelse;
103. opfordrer til udvikling af integrationsprogrammer og programmer for interkulturel dialog, der er bestemt til at afværge potentielle spændinger mellem EU-migranter og den oprindelige befolkning som følge af migration efter udvidelsen;
104. finder, at det mest påtrængende behov for minoriteter med indvandrerbaggrund er hurtigst muligt at blive integreret i samfundslivet i det land, hvor de har bosat sig, samtidig med at det sikres, at det sker i en ånd af gensidighed; finder, at det ligeledes er vigtigt at anerkende, at enhver, der er født i og bor i en medlemsstat, har ret til at få adgang til de civile rettigheder; mener, at fastboende udlændinges ret til at deltage i det politiske liv på lokalt niveau vil fremme social og politisk integration;
105. frygter, at manglen på en effektiv integrationspolitik kan medføre, at hundredtusindevis af tredjelandsstatsborgere og statsløse udelukkes fra arbejdslivet samt fra det sociale og politiske liv, hvilket også underminerer EU's målsætning om at øge arbejdskraftens mobilitet med henblik på styrke konkurrenceevnen og øge den økonomiske velstand;

anerkender risikoen for, at udstødelse kan anbringe en person i sårbar position og bane vej for radikaliserings, menneskehandel og andre former for udnyttelse;

Tilbagevenden

106. insisterer på den omstændighed, at personerne først bør hjemsendes efter en retfærdig og fuldstændig behandling af deres ansøgning; finder, at medlemsstaterne, når tilbagevenden er umulig eller umenneskelig, fordi der består en kritisk situation med hensyn til oprindelses- eller transitlandets overholdelse af menneskerettighederne, bør undlade at sende dem tilbage i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis;
107. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at overvåge levevilkårene for og integrationen af de personer, der er vendt tilbage til oprindelses- og transitlande, og at træffe foranstaltninger, der sikrer dem en passende hjælp;

Tilbageholdelse og tilbagetagelsesaftaler

108. er bekymret over den omstændighed, at der igennem adskillige år er sket en kraftig forøgelse i antallet af tilbageholdelsescentre i medlemsstaterne og ved deres grænser; kræver, på grundlag af utallige rapporter herunder fra delegationerne under Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender, som gør opmærksom på hyppige overtrædelser af menneskerettighederne, at der iværksættes følgende aktioner:
 - sikring af, at NGO'ere med speciale i beskyttelsen af indvandreres og asylansøgers grundlæggende rettigheder, får adgang til tilbageholdelsescentrene, således at deres tilstedeværelse i centrene er en lovfæstet ret og ikke baseret på velvilje
 - etablering af et uafhængigt kontrolorgan på EU-plan, som skal være ansvarlig for at føre tilsyn med tilbageholdelsescentrenes overholdelse af menneskerettighederne
 - krav til Agenturet om hvert år at udarbejde en rapport, der analyserer situationen for de personer, der er anbragt i tilbageholdelsescentre under medlemsstaternes myndighed, hvad enten de ligger inden for eller uden for deres grænser, og at forelægge rapporten for Parlamentet;
109. er bekymret over den omstændighed, at der siden 2002 i de fleste bilaterale aftaler, som EU har indgået med tredjelande, herunder i handelsaftaler, er indsat tilbagetagelseskláusuler, hvilket således i stigende omfang medfører en eksternalisering af Den Europæiske Unions migrationspolitik, der er karakteriseret af en utilstrækkelig parlamentarisk kontrol såvel på EU-plan som på nationalt plan; kræver derfor, at Kommissionen og Rådet inddrager Europa-Parlamentet på et tidligt stade i forhandlingerne om en sådan aftale og regelmæssigt aflægger rapport om, hvor mange personer der udvises fra EU med henvisning til disse kláusuler;

Ytringsfrihed

110. værner om ytringsfriheden som en grundlæggende værdi i EU; mener, at ytringsfriheden skal udøves inden for lovgivningens grænser, bør være forbundet med et personligt ansvar og være baseret på respekt for andres rettigheder;

111. glæder sig over, at situationen for pressefriheden i medlemsstaterne overordnet set er tilfredsstillende, for så vidt som alle 27 medlemsstater er med blandt de 56 højst placerede lande i pressefrihedsindexet for 2007, der er udarbejdet af Journalister uden Grænser;
112. anmoder de medlemsstater, som de seneste år har anvendt deres retslige institutioner til, eller planlægger at ændre deres lovgivning i så henseende, at tilsidesætte journalisters ret til at beskytte deres kilder samt journalisters og redaktørers ret til at offentliggøre oplysninger, om at forbedre deres lovgivning og praksis, således at den bringes i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse af 27. marts 1996 og med Europarådets Ministerkomité's henstilling til medlemsstaterne om journalisters ret til ikke at afsløre deres informationskilder¹, idet tilsidesættelsen af denne ret i dag udgør den største trussel mod yringsfriheden for journalister i EU, og der ikke i så henseende er sket nogen væsentlig forbedring af situationen i de seneste år;
113. er af den opfattelse, at yringsfriheden og pressens uafhængighed er universelle rettigheder, der ikke kan kompromitteres af nogen enkeltperson eller gruppe, som måtte føle sig angrebet af det, der siges eller skrives; understreger samtidig, at der i henhold til den gældende lovgivning skal være sikret adgang til ved domstolene at få tilkendt erstatning, såfremt der bringes forkerte nyheder eller i tilfælde af bagvaskelse;
114. mener, at pressefriheden altid skal udøves inden for lovens rammer, men er samtidig bekymret over den omstændighed, at den fristelse til at bandlyse offentlig debat om visse emner, som har eksisteret de seneste år, medfører, at der i mange medlemsstater foregår en form for uofficiel censur eller en selvcensur i medierne;

Børns rettigheder

Vold, fattigdom og arbejde

115. fordømmer enhver form for vold mod børn og lægger navnlig vægt på, at det er nødvendigt at bekæmpe de mest almindelige former for vold, der findes i medlemsstaterne: pædofili, seksuelle overgreb, vold i hjemmet, korporlig afstraffelse i skolerne og andre former for overgreb i institutioner; kræver, at der iværksættes sikre, fortrolige og tilgængelige mekanismer, der skal gøre det muligt for børn i alle medlemsstater at anmelde volden, og at der skabes stor opmærksomhed om disse mekanismer;
116. anmoder medlemsstaterne om at træffe effektive forholdsregler for at forbyde de forskellige former for udnyttelse af børn, herunder til prostitution, produktion af børnepornografi, narkohandel, lommetyveri, tiggeri samt alle andre former for udnyttelse;
117. anmoder medlemsstaterne om at træffe foranstaltninger til at afskaffe uofficielle ægteskaber mellem ofte purunge mindreårige; mener, at denne praksis udgør en form for seksuelt misbrug, som skader børnenes udvikling og fremmer tidligt skolefravald;
118. anmoder de tretten medlemsstater, som ikke har nogen lovgivning på området, om at indføre et fuldstændigt forbud mod korporlig afstraffelse i overensstemmelse med FN's

¹ Henstilling R (2000)7.

undersøgelse fra 2006 om vold mod børn, hvori denne form for afstraffelse betegnes som den mest udbredte form for vold mod børn;

119. lægger vægt på behovet for at sikre, at der inden for alle politikområder, såvel på EU-plan som på nationalt plan, tages hensyn til nødvendigheden af at afskaffe alle former for børnearbejde; mener, at undervisning på fuld tid vil være den bedste løsning på problemet, både for at forebygge en sådan udnyttelse af børn og for i fremtiden at bryde den onde cirkel med analfabetisme og fattigdom;
120. konstaterer, at der i visse medlemsstater er tusindvis af børn beskæftiget med de værste former for arbejde i byområder og landdistrikter, og opfordrer derfor medlemsstaterne til at tage fat på disse problemer ved at håndhæve deres nationale love strengt, samt ved at organisere nationale uddannelseskampagner rettet mod såvel forældre som børn;
121. minder om, at næsten 20 % af børnene i EU lever under fattigdomsgrænsen, og at de mest sårbare blandt dem kommer fra familier med en eneforsørger og/eller har forældre, der er født i udlandet; insisterer derfor på, at der bør træffes passende foranstaltninger, der sikrer adgang til de rettigheder, som fokuserer på børns behov, herunder foranstaltninger til støtte for familier, og anmoder medlemsstaterne, navnlig dem, der har de højeste fattigdomsprocenter, om at fastsætte nogle ambitiøse og gennemførlige målsætninger til bekæmpelse af børns og deres familiers fattigdom;
122. anmoder Kommissionen om at forsøge at integrere de forskellige strategier særligt med hensyn til bekæmpelse af børns og deres familiers fattigdom, ungdomsarbejdsløshed og social inddragelse af minoriteter i alle relevante udviklingsstrategier, herunder strategidokumenterne om fattigdomsbekæmpelse og de vejledende programmer; og opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at gøre en effektiv indsats mod handel med børn, til at øge det grænseoverskridende samarbejde, tilbyde specialiseret uddannelse og gennemføre juridiske standarder med dette formål for øje;
123. understreger betydningen af at beskytte børn; mener, at initiativerne under EU-strategien for barnets rettigheder, såsom en internetportal beregnet specifikt til børneanliggender, specialhjælp og nødtelefonlinier samt budgetbevillinger til EU-programmer til fordel for børn, bør udvikles og anvendes i endnu højere grad;

Forskelsbehandling

124. anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at være særlig opmærksomme på de forskellige former for forskelsbehandling af unge og børn, der kan antage et utal af former, og som især opleves af børn, der lever i fattigdom, gadebørn og unge, der tilhører etniske minoritetsgrupper og indvandergrupper, samt af handicappede børn og unge, og som fører til, at de udelukkes fra uddannelse og sundhedsydelser;
125. anmoder om, at der træffes særlige foranstaltninger for romabørn og navnlig – men ikke udelukkende – for dem, der kommer fra de medlemsstater, hvor romaer udgør en stor etnisk minoritet, med henblik på afskaffelse af den diskrimination, segregation og sociale og uddannelsesmæssige udstødelse, som de ofte udsættes for; anmoder navnlig medlemsstaterne om at bestræbe sig på at afskaffe den – helt uberettigede – overrepræsentation af romabørn på institutioner for psykisk handicappede, at organisere kampagner til fremme af skolegang og at bekæmpe fænomenet med afslag på udstedelse

af ID-kort, som mange romabørn udsættes for;

126. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at dårligt stillede og socialt udstødte børn integreres effektivt i uddannelsessystemerne i så tidlig en alder som muligt, og med dette formål for øje at fremme udvekslingen af bedste praksis;
127. opfordrer medlemsstaterne til at bekæmpe forskelsbehandling i undervisningen, f.eks. gennem segregation af romabørn, i overensstemmelse med den dom, der for nylig blev afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg i en sådan sag¹;

Retfærdighed for unge

128. mener, at frihedsberøvelse for mindreårige lovovertrædere kun må anvendes som en nødløsning og for et så kort tidsrum som muligt, og anmoder derfor om alternativer til fængsling af mindreårige; insisterer på, at der gennemføres rehabiliteringsforanstaltninger som f.eks. samfundstjeneste for at opnå social og erhvervsmæssig reintegration af disse unge mennesker;
129. konstaterer, at den kriminelle lavalder ikke er den samme i alle medlemsstater, og er bekymret over det forhold, at børn i visse medlemsstater jævnligt stilles for en almindelig domstol, og at de specialiserede ungdomsdomstole i andre medlemsstater er blevet nedlagt; opfordrer medlemsstaterne til at indrette deres retssystemer således, at intet barn nogensinde dømmes på samme vilkår som voksne;
130. anmoder alle medlemsstaterne om at sikre en effektiv og uafhængig repræsentation af børn i alle retssager og domstolslignende procedurer, der angår børn, og at de får beskikket en værge, hvis der ikke er noget familiemedlem, der kan repræsentere dem; understreger, at alle børn, herunder dem, der er anbragt i retlige forvaringsfaciliteter, af myndighederne bør informeres om deres klagemuligheder;

Bistand til børn

131. anmoder medlemsstaterne om at tage skridt til at sikre barnets ret til en familie og om i dette øjemed at søge effektive løsninger for at undgå, at forældre og børn adskilles, eller at børn forlades; anmoder dem om at bevæge sig væk fra en politik med store institutioner og i stedet reformere, udvikle og styrke effektive alternative børnepasningsstrukturer, baseret på familien og fællesskabet; anmoder medlemsstaterne om midler til at gøre det muligt for børn at vende tilbage til deres familier;
132. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre kvaliteten af pasningsmulighederne for børn, herunder efter- og videreuddannelse, gode arbejdsvilkår og en anstændig løn til dem, der beskæftiger sig med børnepasning; understreger, at sådanne pasningsordninger og det her ansatte personale giver børnene et solidt grundlag for deres fremtid, hvilket også er til fordel for forældrene, især forældre med et meget stort arbejdspress og enlige forsørgere, ligesom det også udgør et alternativ for børn med en utilstrækkelig eller manglende familiemæssig baggrund;

Deltagelse

¹ D.H. m.fl. mod Den Tjekkiske Republik, vedrørende sager fra tidligere år.

133. minder om, at børn har ret til at udtrykke deres synspunkter i overensstemmelse med deres alder og modenhed, og at man skal give dem mulighed for at deltage i en børnegruppe eller -forening, hvor de kan møde andre børn og lære at udtrykke sig i en sådan sammenhæng; anmoder derfor medlemsstaterne og de lokale myndigheder om at fremme projekter, der skal give børnene lejlighed til at udtrykke sig på denne måde, inden for rammerne af lokale børneråd eller -parlamentar, samtidig med at det sikres, at de mest udstødte børn inddrages, og at oplysninger om sådanne aktiviteter når ud til brede kredse af børn;
134. glæder sig over, at Kommissionen har oprettet et forum, der samler repræsentanter fra EU-institutionerne og nationale og internationale organisationer, der beskæftiger sig med børns rettigheder; finder, at børns deltagelse bør være en af hovedmålsætningerne for dette forum, og opfordrer derfor Kommissionen til at sikre, at børn deltager på alle stadier af forummets aktiviteter;
135. finder, at det er vigtigt, at oplysninger om børns rettigheder udbredes til børn på en tilgængelig og hensigtsmæssig måde; opfordrer Kommissionen til at udvikle effektive kommunikationsværktøjer, som kan forbedre børns kendskab til deres rettigheder, til børns situation i medlemsstaterne og til EU's aktiviteter på dette område;

Sociale rettigheder

136. mener, at fattigdom og social udstødelse kun kan bekæmpes ved at garantere samtlige grundlæggende rettigheder, herunder økonomiske og sociale rettigheder, for alle; godkender i denne forbindelse beslutningen om gøre år 2010 til Europæisk År for Bekæmpelse af Fattigdom og Social Udstødelse; anmoder Kommissionen og medlemsstaterne at nå til enighed om og at forfølge ambitiøse målsætninger i forbindelse hermed;
137. understreger, at der findes et sæt grundlæggende rettigheder, der er uadskillelige og indbyrdes forbundet, og hvortil alle mennesker skal være sikret reel adgang;

Fattigdom

138. fremhæver, at retten til beskyttelse mod fattigdom og social udstødelse fastslås i artikel 30 i den reviderede europæiske socialpagt, og opfordrer medlemsstaterne til at ratificere den;
139. understreger den voksende betydning af politikker til "aktiv inddragelse" af de personer, hvis tilknytning til arbejdsmarkedet er svagest;
140. understreger, at ekstrem fattigdom og social udstødelse udgør en krænkelse af de grundlæggende rettigheder som helhed;
141. ønsker, at den sociale dimension og de grundlæggende rettigheder reelt integreres i alle EU's politikker;
142. støtter en model for bæredygtig social udvikling, som er i overensstemmelse med en strategi baseret på sociale rettigheder, og som primært har til hensigt at skabe større social samhørighed;

143. påpeger, at chartrets artikel 34 og 36 anerkender retten til sociale sikringsydelser og sociale tjenester samt adgangen til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse; opfordrer medlemsstaterne til at sørge for, at alle borgere, også de mest udsatte, har adgang til disse rettigheder;
144. minder om, at fattigdomsbekæmpelse skal ske i et partnerskab med den dårligst stillede del af befolkningen, som er mest berørt, og derfor bedst kan redegøre for følgerne af ikke at have adgang til rettighederne og foreslå, hvordan disse følger kan imødegås; ønsker, at der indføres et participatorisk demokrati med særligt fokus på deltagelse af personer, der er konfronteret med fattigdom, udstødelse, forskelsbehandling og ulighed;

Hjemløshed

145. opfordrer Kommissionen til at udvikle en europæisk rammedefinition af hjemløshed, indsamle sammenlignelige og pålidelige statistiske oplysninger og tilvejebringe årlige opdateringer om foranstaltninger og fremskridt i EU's medlemsstater til udryddelse af hjemløshed;
146. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at udarbejde nødplaner til brug om vinteren som led i en større strategi for hjemløshed;

Bolig

147. påpeger, at chartrets artikel 34, stk. 3, anerkender retten til social bistand og boligstøtte for alle, der ikke har tilstrækkelige midler, for at bekæmpe social udstødelse og fattigdom; opfordrer følgelig medlemsstaterne til at garantere adgangen til en anstændig bolig;
148. henviser til de bemærkninger og principper, der er indeholdt i rapporten fra Europarådets menneskerettighedskommissær om anstændige boligforhold¹;

Sundhed

149. påpeger, at enhver i henhold til chartrets artikel 35 har ret til at få adgang til forebyggende sundhedsydelser og til at modtage lægehjælp; opfordrer medlemsstaterne til navnlig at sikre personer med lav indkomst, eller hvis sundhedstilstand kræver en lang og bekostelig intensiv behandling, adgang til rimelige sundhedsydelser;
150. opfordrer medlemsstaterne og EU til at give personer, der misbruger narkotiske stoffer, fuld adgang til specialiserede sundhedstjenester og alternativ behandling og sikre, at de ikke behandles som kriminelle blot på grund af deres personlige forbrug af ulovlige stoffer;

Arbejdstagere

151. insisterer på behovet for at gøre arbejdsmarkedet mere gennemskueligt, således at ethvert arbejde (hvad enten der er tale om midlertidigt, fast eller løst arbejde, på fuldtids- eller på

¹ Kommissærens udtalelse af 29. oktober 2007 med titlen "No one should have to be homeless - adequate housing is a right".

deltidsbasis) deklarerer, aflønnes rimeligt og fuldt ud tilgodeser arbejdstagernes rettigheder;

152. erkender, at mindstelønnen ikke er fastsat ved lov i samtlige medlemsstater; kræver, at der indføres instrumenter, der skal sikre alle et anstændigt lønniveau, således at alle arbejdstagere i EU får udbetalt en løn, der giver dem adgang til et værdigt liv;
153. opfordrer indtrængende medlemsstaterne og kandidatlandene til at ratificere og fuldt ud gennemføre Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) konventioner; anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at støtte ILO gennem en styrkelse af dens overvågningssystemer og -ordninger;
154. tilskynder virksomhederne til at indføre ansvarlige og ikke-diskriminerende politikker for ansættelse og faglig udvikling med henblik på at fremme kvinders, unges og handicappedes beskæftigelse;
155. minder om, at forskelsbehandling også må opfattes som værende i strid med de fire grundlæggende friheder – særligt retten til fri bevægelighed for personer – og som sådan udgør en hindring for det indre markeds funktion; opfordrer Kommissionen til at tilskynde medlemsstaterne til at revidere overgangsbestemmelserne om adgang til deres arbejdsmarkeder med henblik på at afskaffe differentiering mellem europæiske borgere på dette område;
156. anmoder medlemsstaterne om at revidere deres lovgivning for at sikre, at sexarbejdere, uanset deres retlige status, garanteres deres grundlæggende rettigheder og kan få adgang til passende social- og sundhedstjenester;
157. anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at støtte den sociale inddragelse af de mennesker, hvis tilknytning til arbejdsmarkedet er svagest, og imødegå problemet med "fattige arbejdstagere"; mener, at sådanne strategier bør finde en rimelig balance mellem faktorer som et retfærdigt lønniveau, balance mellem arbejds- og familieliv, gode arbejdsvilkår, social beskyttelse, beskæftigelsesegnethed og jobsikkerhed;

Irregulære arbejdstagere

158. opfordrer medlemsstaterne til at ratificere FN's konvention om vandrende arbejdstageres rettigheder¹ og henleder opmærksomheden på det forhold, at de fleste arbejdstagere, som ikke er i besiddelse af de rette immigrationspapirer, udfører et lovligt og uundværligt arbejde for EU's økonomi, såsom frugtplukning, opførelse eller vedligeholdelse af bygninger og pasning og pleje af syge, ældre og børn;
159. opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til atophøre med at anvende udtrykket "illegale indvandrere", som er meget negativt ladet, og i stedet anvende udtrykket "irregulære" eller "papirløse" arbejdstagere eller migranter;
160. bekræfter, at arbejdsretten eksisterer for at beskytte arbejdstagere i en urimelig

¹ Den internationale konvention om beskyttelse af alle vandrende arbejdstageres og deres familiemedlemmers rettigheder, der blev vedtaget af FN's generalforsamling i resolution 45/158 af 18. december 1990.

beskæftigelsessituation, hvilket netop er tilfældet for papirløse arbejdstagere, og opfordrer medlemsstaterne til at beskytte retten til tilslutte sig en fagforening, også for papirløse arbejdstagere;

161. opfordrer Kommissionen til at give samme prioritering og hurtige behandling til den immigrationspolitik, der er under udvikling, og til sanktioner over for arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold, ved at behandle de to emner under ét;
162. understreger, at arbejdstilsynets primære opgave er at beskytte arbejdstagerne, og anmoder derfor medlemsstaterne om:
 - at sikre, at papirløse arbejdstagere kan klage over en arbejdsgiver, der udnytter dem, uden at frygte for at blive truet med udvisning
 - at investere i uddannelse af arbejdsinspektører og af dem, der yder bistand til papirløse arbejdstagere, i mulighederne for at indgive en formel klage mod tilsidesættelser af de arbejdsretlige regler
 - at fastsætte sanktioner, som indebærer, at arbejdstagerne ikke straffes i stedet for arbejdsgiverne;

Ældre

163. er af den opfattelse, at befolkningens aldring er en udfordring og bør anses som en mulighed for, at personer med en lang og god erfaring i højere grad inddrages i samfundslivet, hvilket således kan bidrage til at fremme en aktiv aldring; mener, at der skal gøres bestræbelser med henblik på at integrere ældre arbejdstagere på arbejdsmarkedet;
164. er af den opfattelse, at opmærksomheden navnlig bør rettes mod ældre, enlige kvinder, som udgør en særlig sårbar gruppe, og som ofte er de første til at synke ned i fattigdom, når der er økonomisk lavkonjunktur;
165. bemærker endvidere, at det er nødvendigt at bekæmpe forskelsbehandling af ældre kvinder og fremme deres deltagelse på arbejdsmarkedet (dvs. gennem programmer for livslang læring) i lyset af deres sårbarhed og stigende antal i Unionen;
166. erindrer om, at artikel 25 i charteret giver ældre ret til et værdigt og uafhængigt liv; anbefaler derfor i overensstemmelse med artikel 34 og 35 i charteret forebyggende sundhedsydelse og sociale sikringsydelser til ældre for at sikre dem en værdig tilværelse;
167. anmoder de medlemsstater, som endnu ikke har indført lovgivning om livstestamenter, om at gøre dette for i henhold til artikel 9 i Oviedo-konventionen om menneskerettigheder og biomedicin at sikre, at tidligere udtrykte ønsker vedrørende behandlingsmuligheder fra en patient, som på tidspunktet for behandlingen ikke er i stand til at udtrykke sine ønsker, tages i betragtning, og for at regulere retten til en værdig død;

168. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen, til medlemsstaternes og kandidatlandenes regeringer og parlamenter, til Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, til Europarådets ministerkomité, parlamentariske forsamling og til Europarådets menneskerettighedskommissær samt til de relevante organer i Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa og De Forenede Nationer.